

ZAČELI SO SE DNEVI LOKALNE EKOLOŠKE HRANE V ŠOLAH IN VRTCIH PO VSEH SLOVENSKIH REGIJAH

Obvestilo za javnost

V koordinaciji Zveze društev ekoloških kmetov Slovenije (ZDEKS) ter s sodelovanju osnovnih šol in vrtcev v vseh slovenskih regijah od konca oktobra do decembra **prvič potekajo Dnevi lokalne ekološke hrane v šolah in vrtcih Slovenije**. Osrednji dogodek bo **7. novembra 2024 z Lokalnim ekološkim obrokom v šolah in vrtcih**, ko bodo približno 3000 učencem na skupno 10 šolah oz. vrtcih, ki zastopajo **vse slovenske regije**, postregli z ekološko malico iz sestav z lokalnih oz. čim bližjih slovenskih ekoloških kmetij. Še prej pa bodo učenci-animatorji na ekoloških kmetijah v svoji regiji sami odkrivali in spoznavali male in velike razloge zakaj od tam prihajajo najbolj zdrava in okolju prijazna živila zanje. In 7. novembra bodo svoja spoznanja in izkušnje posredovali sošolcem, učiteljem, lokalnim skupnostim...

In kaj se bo dogajalo oz. se že dogaja v okviru Dnevov lokalne ekološke hrane v šolah in vrtcih od oktobra do decembra ?

- ZDEKS in partnerske šole (in k šolam pridruženi vrtci) s približno 3000 učenci, učitelji, ravnatelji, kuharji, organizatorji prehrane... bomo 7. novembra 2024 izvedli **Lokalni ekološki obrok (LEO) v vrtcih in šolah** v vseh slovenskih regijah.
- Kot uvod oz. priprava na Lokalni ekološki obrok se bo skupina učencev in učiteljev iz vsake od udeleženih šol oglasila na obisk na lokalni ekološki kmetiji. Tam bodo na aktiven in zelo praktičen način spoznavali ekološke prakse kmetovanja, ki prispevajo k varovanju okolja in pozitivnim učinkom tako pridelane na zdravje. Te prakse pa bodo tudi zabeležili v besedah, fotografijah in posnetkih.
 - O obisku učencev OŠ Koroški jeklarji (Ravne na Koroškem) na ekološki kmetiji Šuler: [DNEVI LOKALNE... - Zveza društev ekoloških kmetov Slovenije - ZDEKS | Facebook](#)
 - O obisku učencev OŠ Oskarja Kovačiča Škofije (Škofije) na ekološki kmetiji Žgajnar: [DNEVI LOKALNE... - Zveza društev ekoloških kmetov Slovenije - ZDEKS | Facebook](#)
- V dneh po obisku se bodo učenci, učitelji in drugi lokalni akterji tudi pripravili, da kot **"Animatorjev lokalne ekološke prehrane"** privlačno in kvalitetno predstavijo okoljske in druge prednosti lokalne ekološke hrane vključene v LEO. Z vsemi novimi znanji, izkušnjami in gradivi bodo namreč na dan izvedbe Lokalnega ekološke obroka svoje **izkušnje in spoznanja posredovali svojim vrstnikom in lokalni javnosti** (predstavnikom občine, medijev, ...)

- Povabili bomo tudi **druge šole in vrtce po Sloveniji**, da se na ta dan pridružijo Lokalnemu ekološkemu obroku.

V 2.polovici novembra pa bo nato na vrsti drugi sklop aktivnosti:

- **Delavnice za učence iz vključenih šol (po 1 razred) za pripravo zdravih, okolju prijaznih in mladim privlačnih hitrih prigrizkov** iz lokalnih ekoloških izdelkov. Prigrizke pripravljene v okviru predmeta gospodinjstvo);
- **Delavnica za pripravo jedi iz najbolj pogoste odvečne oz. puščene hrane s šolskih jedilnikov** kot načina za zmanjšanje odpadne hrane. Ta bo namenjena predvsem organizatorjem prehrane in kuharskemu osebju, kaj zanimivega pa bodo zagotovo povedali tudi učenci.
- **Prikaz skupnega filma**, ki bo preplet posnetkov narejenim med projektnimi aktivnostmi s strani mladih udeležencev ter izjav strokovnjakov o teh vidikih (npr. okoljskih koristi ekoloških praks kmetovanja) po načelu Mladi ugotovijo- Strokovnjaki obrazložijo – Film bo prikazan učencem v dneh po izvedbi Lokalnega ekološkega obroka, ter v obliki **Spletnega festivala kratkih filmčkov o lokalni ekološki hrani v šolah in vrtcih**.
- **Regionalna prehranska srečanja v 3 regijah** za povečanje deleža lokalne ekološke prehrane Za prihodnje spodbujanje nabave lokalne ekološke hrane na podlagi odmevnosti in izkušenj SDLEH bodo organizirana regionalna srečanja akterjev prehranskega sistema v šolah, vrtcih in drugih javnih zavodih v 3 izbranih regijah za spodbuditev večjega uvajanja lokalne ekološke hrane;

Ob tem pa si želimo, za kar si bomo v Zvezi aktivno prizadevali, da bi se aktivnosti Slovenskih dnevov lokalne ekološke hrane tako ali drugače vključile ali **povezale s Tednom slovenske hrane**. V slogi je moč, kar še posebej velja za podporo, uveljavitev in krepitev trajnostnega prehranskega sistema v Sloveniji.

Namen in ozadje Dnevov lokalne ekološke hrane v šolah in vrtcih

Organizirana prehrana otrok v vrtcih in šolah, kjer ti dobijo 3-4 oz. 2-3 od 5 dnevni obrokov, je **ključna za njihovo zdravje in zdrav razvoj skozi življenje**. Glede na obseg porabe živil ter pridobivanje prehranskih, potrošniških in okoljskih navad in znanj s strani otrok, pa so vrtci in šole tudi eni od ključnih akterjev za uspešnost usmerjanja v samooskrbnost in **celovito trajnost prehranskega sistema v Sloveniji**. Ne nazadnje je zato prehrana v javnih zavodih oz. njena nabava del *Uredbe o zelenem javnem naročanju*.

Zveza društev ekoloških kmetov Slovenije je že dalj časa zelo aktivna pri spodbujanju čim večjega vključevanja živil lokalnih ekoloških pridelovalcev na jedilnike otrok v vrtcih in šolah po Sloveniji. Prvi cilj je doseči vsaj 15% delež ekoloških živil v teh zavodih, kot ga predpisuje omenjena Uredba o zelenem javnem naročanju. Cilj pa je tudi doseči, da je

večina teh živil z lokalnih oz. čim bližnjih slovenskih kmetij, s čimer taka prehrana prispeva velik delež k okoljski trajnosti prehranskega sistema.

Z zavedanjem velikega pomena lokalnih ekoloških živil za zdravo prehrano otrok, njihove enake možnosti za zdravje in prispevek v varovanju okolja, ob tem pa tudi trenutne velike izzive pri tem, je Zveza na razpis Eko sklada prijavila in uspešno pridobila projekt **"Prehrana za okoljsko 5tko"**. Celoten naslov projekta je „Spodbujanje celovito trajnostne prehrane v šolah in vrtcih preko slovenskih dnevov lokalne ekološke hrane“.

Osrednje namen projekta je na podlagi konkretnih izvedb takih obrokov okrepiti zavedanje o pomenu lokalne ekološke hrane za otroke in trajnostni prehranski sistem, ter motiviranost, povezanost in medsebojno podporo vseh akterjev. Sem sodi tudi vzpostavljanje še več povezav med šolam in ekološkimi kmetijami in izbiranje obrokov glede na sezonsko in geografsko razpoložljivost. Ob tem bodo aktivnosti dodatno prepoznale, izpostavile ter dale priznanje številnim predanim udeležencem lokalne (ekološke) prehranske verige: od ekološkim kmetovalcev do prehransko-kuharskega osebja v zavodih in ozaveščenih vodstev na šolah in občinah. Vsi ti navkljub številnim oviram veliko lokalne ekološke prehrano v javnih zavodih že omogočajo. Ob tem pa je ključno tudi **vkjučevanje učencev** v praktično in privlačno razumevanje bistva in pomena zdrave (ekološke) prehrane, preko njih pa tudi staršev.

Organizacija teh obrokov bo 7.novembra zaradi pilotne izvedbe na ožjem naboru vrtcev in šol nekoliko lažja, a bo sočasno dala zagon, večšine in različne povezave za dolgoročno in stalno uvajanje še več lokalne ekološke hrane na jedilnike.

Več informacij o aktivnostih oz. projektu:

Zveza društev ekoloških kmetov Slovenije

Kontaktna oseba: Uroš Brankovič

GSM: 040 303 752

E: ubrankovic@gmail.com

Veslimo se vaše pozornost in podpore glede Dnevov lokalne ekološke hrane v šolah in vrtcih oz. Lokalnega ekološkega obroka ter se vam zahvaljujemo za posredovanje novic o tem ☺

Aktivnosti organizira Zveza društev ekoloških kmetov Slovenije v okviru projekta »Prehrana za okoljsko 5-ko«, ki ga financirata Eko sklad, j. s. in Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo (MOPE). Mnenja, izražena v projektu, ne odražajo nujno stališč Ministrstva za okolje, podnebje in energijo ali Eko sklada j.s



EKO SKLAD
SLOVENSKI OKOLJSKI
JAVNI SKLAD



REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA OKOLJE,
PODNEBJE IN ENERGIJO**